

Revitalizační práce na fondech a sbírkách poškozených povodní

Během celého roku 2003 probíhaly intenzivní revitalizační práce poškozených archiválií a knih, na nichž se účastnili téměř všichni pracovníci I. oddělení.

Z archiválií představovala největší objem záchrana 140bm spisového materiálu (včetně výkresové dokumentace) z části poškozených úředních a osobních fondů. Materiál byl po předchozím zamrazení sušen tou nejcitlivější metodou, totiž při pokojové teplotě. Zakázku realizovala specializovaná firma „1. archivní a spisovenská“ v Blansku. Tato firma také zajišťovala sušení části badatelsky využívaných starých tisků. Po vysušení byl materiál postupně převážen k dezinfekci do dezinfekčních komor Státního ústředního archivu v Praze a archiválie byly následně – z důvodu nedostatku úložní kapacity našeho Archivu – uloženy v depozitáři Státního oblastního archivu v Praze. Poškození archivního spisového materiálu je minimální. I přesto je nutno k zasaženým archiváliím při jejich dalším badatelském využívání přistupovat velmi citlivě a pořídít v souladu s obecnou archivní metodikou jejich ochranné a studijní kopie ve formě mikrofilmů.

Velké poškození postihlo fotosbíрку Archivu, v níž bylo zasaženo na 20 000 pozitivů i negativů. Ty, které byly usušeny ihned po povodni samotnými pracovníky Archivu, byly předány odbornému restaurátorovi k dezinfekci a vyleštění (více než 5000 jednotlivin, zajišťoval p. Šimeček v Hodoníně), další, zamrazenou část fotosbířky, obsahující na 15 000 pozitivů a negativů reportáží ČSAV pořizovaných Ing. Plechatým, restauroval odborný restaurátor p. Sysel v Kroměříži. Celá fotosbířka, včetně revitalizovaného materiálu, je v současné době prozatímně, opět z nedostatku místa v A AV, uložena ve speciálních obalech a regálech ve dvou místnostech Slovanského ústavu AV. Ztráty se podle stupně poškození pohybují od 10 % do 70 %, jelikož však jde o reportáže, lze ve většině případů původní událost ze zachráněných negativů znovu rekonstruovat. Do budoucna Archiv počítá s postupnou digitalizací celé poškozené části fotosbířky.

Specifickou zakázku představovala odborná rekonstrukce významných jednotlivin (jeden náčrtník Chittussiho, několik vzácnějších tisků), jichž se ujal restaurátor Dr. Široký v Dobřichovicích. Všechny tyto kusy jsou napraveny zcela do původního stavu a nenesou známky sebemenšího poškození.

Stejně náročné bylo restaurování 500 diplomů a různých vyznamenání jednotlivých osob (pro neobvyklou formátu byly tyto jednotliviny původně ukládány mimo vlastní osobní fondy ve speciálních mapových skříních). Revitalizace diplomů se ujal rovněž pp. Šimeček a Široký; v současnosti jsou rovněž uvedeny do původního stavu (až na výjimku pěti jednotlivin na povrchově křídovaném papíru, které jsou ovšem po náležité fixaci vrchní vrstvy také z větší části čitelné).

Specifický přístup vyžadovala též náprava části poškozeného fonoarchivu ČAVU s unikátními nahrávkami z první republiky. Zaplavena byla řádově třetina gramofonových desek. Ty specializovaná firma (R-A-P, Restoration & Publishing) jednak vymyla a uvedla do původního stavu, jednak zároveň převedla původní zvukový záznam na velmi kvalitní digitální. Archiv počítá s tím, že stejným způsobem budou v budoucnu pořizeny kopie i ze zbývajících, povodní nepoškozených desek.

Nejmenší problém představovala po technické stránce revitalizace části sbířky medailí, jejichž omytí a následné povrchové ošetření zajistila pražská firma Trida. U tohoto typu materiálu samozřejmě nešlo o žádné trvalé poškození.

Co se týče knih, povodní bylo zasaženo na 300bm knihovních fondů, takže jejich záchrana představovala objemově velikou položku. Knihy byly, rovněž po předchozím zamrazení a uložení v Mochovských mrazírnách v Kladně, sušeny v několika etapách na sušící lince v areálu Knihovny AV ČR v Jenštejně a následně též dezinfikovány v SÚA v Praze. Uloženy zůstávají prozatím v depozitáři Knihovny AV, po novém roce se musí ještě přistoupit k jejich nezbytné selekci (zdaleka ne všechny usušené tituly jsou vhodné k užívání).